

'Anlıyorsunuz değil mi?'

JÜLİDE KARAHAN

İSTANBUL - "Bir dakika, bir dakika... Hemen gidemezsiniz öyle." dedi ve peşi sıra içeriye, fotoğrafların arasına sürükledi bizi. Kayıt cihazının kapanmış olmasının rahatlığıyla devraldı soru sorma işini. En çok hangi fotoğrafı sevmiştik; hangi fotoğraf tüylerimizi diken diken etmiş ya da kalbimize dokunmuştu; aralarında tahammül edilemez ya da hüzünlü bulduklarımız var mıydı? İrili ufaklı, renkli renksiz bir sürü görüntü arasında rolleri değişmiş vaziyette kalakaldık. Kalbimize dokunan niyetine Etiyopya serisindeki çocukların bakışlarını seçtik ve dinledik sebebini: "Çocukların gözleri ne diyor biliyor musunuz? 'Siz beyazsınız ve düşmansınız. Lütfen bize zarar vermeyin.' Kulaklarınız sesi duymuyor, duysa da anlamıyor ama yüreğiniz biliyor söylenenleri ve üzülüyor kendiliğinden."

Galeri Elipsis'teki sergisi için İstanbul'a gelen İspanyol fotoğrafçı Isabel Munoz, fotoğraflarındaki hikâyeleri, galeriye yolu düşen herkesle konuşmak ve paylaşmak istiyor. "Fotoğrafta en önemli şey ne sizin için?" diye sorduğumuzda kısaca "Her şey"; uzunca "Film gibi; iyi bir film için senaryonun, yönetmenin ve oyuncuların iyi olması gerekir ya fotoğrafta da öyle. Benim için bir de üstüne fotoğraf, basıldığı zaman değil onu diğer insanlarla paylaştığım zaman bitiyor." cevabını almıştık. "Küçükken büyükannemden bir sürü hikâye dinlerdim. Ona benzetiyorum şimdi kendimi. Ben de değişik kültürlerin, insanların ve bedenlerin öykülerini anlatıyorum." diyen sanatçı, biri ona ne iş yapıyorsun diye sorduğunda bile fotoğrafçı ya da sanatçı yerine 'hikâye anlatıcısı' diyor musun?

Sergi için İstanbul'a gelen İspanyol fotoğrafçı Isabel Munoz, fotoğraflarındaki hikâyeleri, galeriye yolu düşen herkesle konuşmak istiyor. İki kez World Press Photo ödülü kazanan Munoz, kendisini 'hikâye anlatıcısı' olarak tanımlıyor

'Retrospektif' başlıklı sergi, Isabel Munoz'u dünyaya tanıtan Tango, Küba, Burkina, Capoeira, Etiyopya, Oryantal ve Kamboçya serilerinin fotoğraflarından oluşan bir seçki sunuyor. FOTOĞRAF: SEVİM SANCAKTAR

dingin 20 kadar fotoğraftan oluşan serginin başlığı 'Retrospektif'. Munoz'u dünyaya tanıtan Tango, Küba, Burkina, Capoeira, Etiyopya, Oryantal ve Kamboçya serilerinin fotoğraflarından oluşan seçki; sanatçının Madrid, Paris ve San Sebastian'da açılan 125 fotoğraflık retrospektifinin küçük bir parçası.

İki kez World Press Photo Ödülü alan sanatçının severek anlattığı hikâyelere dönersek, en çok Burkina serisindeki yukarıda bir se-

ibaret fotoğraf için "Az çoktur" diyen sanatçı, İran'da deprem sonrasında yıkık bir duvara not bırakan kadını da bir o kadar seviyor. "Bellek önemli benim için. Çok çabuk unutuyoruz her şeyi. Büyük ülkeler kendilerinden büyük sözler veriyorlar ama hiçbir zaman tutmuyorlar onları" diyen sanatçı, beden ve dans yoluyla insanı ve hayatı konuşturduğunu söylüyor. "Beden bizim ne olduğumuzu anlatan bir kitledir. Çıplaktan daha çok kendimiz

bambaşka şeyler."

Sıradan görüntüler sayılabilecek kimi fotoğraflarındaki tensel etkiyi baskı tekniğine bağlıyor sanatçı. Yüzyıl başında çok kullanılan ama artık pahalı olduğu ve sonuç vermesi uzun sürdüğü için tercih edilmeyen bir teknik kullanıyor Munoz. Platinum baskı tekniği. Fotoğraflarını kendisi basan sanatçı, renkli karelerde de aynı yöntemi tercih ediyor. Renklendiriciyi pigment baskıyla elde edin negatifle birleştiriyor ve si-

şlık veriyor bize 1951 doğumlu sanatçı: "Sanat ne? Bence yüreğinizi koyarak yaptığınız şeyleri başkalarıyla paylaşmak. Eğer fotoğraf bir belge olarak beni etkiliyorsa, aynı zamanda bir sanat eseridir de. Ama eğer sadece mükemmel bir baskı görürüyseniz ve üzerimde hiç bir etkisi yoksa bir önemi de yok. 21. yüzyıl zaten görüntüler yüzyılı. Her gün bir sürü görüntü tüketiyoruz. Bir fotoğraf ancak söyledikleri ve hissettirdikleriyle sıyrılabilir diğerleri arasından. Anlıyorsunuz değil mi?"

Kelimeler yetmeyince...

Konuşurken sık sık gayri ihtiyari bir hareketle elini göğsüne götüren sanatçı, ana dilini kullanmıyor olmasından değil, içinden geçenleri kelimelere indirgeme telaşından 'Anlıyorsunuz değil mi?' diye yineliyor sürekli. Anladığımız şu ki, Munoz görüntüyle izleyici arasında kelimelerin anlatmayı beceremeyeceği bir bağ kurmaya çalışıyor. Görüntüyle göz arasına giren her şeyi bertaraf ediyor hatta. Orhan Pamuk'un 'Yeni Hayat'ta detaylıca anlattığı Büyük Kumpas'a hiç bulaşmıyor yani. Şöyle ki: "... O zamanlar zaman zamandı, kaza kaza, hayat da hayat. Bu mutluluktan ve şeytani mutsuz etti ve o da şeytandır, Büyük Kumpas'ı başlattı. Bir adam Büyük Kumpas'ın piyonu, Gutenberg... Çoğalttı kelimeleri ve ipini koparan, kelimeler, kelimeler, kelimeler boncuklar gibi dört bir yana dağıldılar... Böylece bir zamanlar etle kemik gibi olan söz ile eşya birbirlerine sırt döndüler. Böylece, gece ay ışığında, zaman nedir, diye bize sorulduğunda, hayat nedir, keder nedir, kader nedir, acı nedir diye sorulduğunda, bir zamanlar yüreğimizle bildiğimiz bütün cevapları, imtihan gecesini uykusuz geçiren ezberci öğrenci gibi birbirine karıştırdık."